



Nacházíte se: [Digitální knihovna](#) > [PČR, PS 1993-1996](#) > [Tisky](#)

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna 1995

I. volební období

1970

Vládní návrh

Zákon

ze dne 1995,

Vládní návrh,

kterým se předkládá Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu Dohoda k energetické chartě, podepsaná dne 8.června 1995 v Lisabonu.

Parlament České republiky

POSLANECKÁ SNĚMOVNA 1995

I. volební období

Návrh

USNESENÍ

Poslanecké sněmovny

k vládnímu návrhu, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu Dohoda k energetické chartě (sněmovní tisk č.1970).

Poslanecká sněmovna

souhlasí s Dohodou k energetické chartě podepsanou dne 8.června 1995

v Lisabonu, podle sněmovního tisku č.1970.

Předkládací zpráva pro Parlament

1. Úvod

Na ministerské podpisové konferenci v Lisabonu dne 17.12.1994 podepsalo 42 států Dohodu k energetické chartě (dále jen Dohoda). Česká republika připojila svůj podpis dne 8.6.1995 jako další, celkem ze 49 zemí a jednoho hospodářského sdružení, které ji podepsaly v době otevření pro podpis. Jedná se o Albánii*, Armenii*, Australii, Rakousko, Azerbajdžán*, Belgii, Bělorusko*, Bosnu a Hercegovinu*, Bulharsko*, Chorvatsko*, Kypr, Dánsko, Estonsko*, Evropské společenství jako hospodářské sdružení, Finsko, Francii, Gruzii*, Německo, Řecko, Maďarsko, Island, Irsko, Itálii, Japonsko, Kazachstan*, Kirgistán*, Litvu*, Lichtenštejnsko*, Lotyšsko*, Lucembursko, Maltu, Moldavu*, Holandsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Ruskou federaci*, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Tadžikistan*, Turecko, Turkmenistan*, Ukrajinu*, Spojené království a Uzbekistan*. (Hvězdičkou označené státy nejsou členy GATT).

Ze zemí, které se intenzivně podílely na přípravě Dohody a již dříve podepsaly Evropskou energetickou chartu, pouze USA a Kanada oznámily, že se k Dohodě nepřipojují, ale zůstávají zavázáni jejím procesem.

Z obsahu navrhované Dohody vyplývá, že právní poměry upravované dosud některými zákony ČR se změní na upravované podle článků Dohody, že se v další etapě dotkne některých našich zákonů a pro budoucno vyžaduje přijímání zákonů, které nebudou v rozporu s jejím obsahem. Dle článku 49 Ústavy České republiky se proto Dohoda sjednává jako t.zv. prezidentská smlouva, podléhající souhlasu Parlamentu ČR a ratifikaci prezidentem republiky.

Její příprava si s ohledem na široké spektrum rozdílných vlastnických vztahů, organizačního uspořádání, zájmů energetických subjektů a vlád v jednotlivých státech, vyžádala hledání kompromisních formulací nebo poskytnutí výjimek, jež jsou sumarizovány v přílohách. Předsedou Konference byl text, připravovaný Konferencí trvající téměř 3 roky, označen za "nejlepší možný" k získání maximální podpory od zúčastněných smluvních stran.

2. Stručný obsah Dohody

Základem Dohody je aplikace 4 specifických principů v energetickém sektoru smluvních stran:

- přístup cizích provozovatelů (investorů) k energetickým zdrojům na principu "národního zacházení",
- použití a respektování pravidel GATT (Všeobecná dohoda o clech a obchodu) v přístupu na energetické trhy i ze strany nečlenů GATT (jako např. Ruská federace),
- svobodný tranzit energetických materiálů a produktů územím v rozsahu neobsaženém dosud v žádném vícestranném dokumentu,
- přistoupení na možnost mezinárodní arbitráže při řešení sporů mezi vládou a cizím provozovatelem ve věci použití a interpretace Dohody. Vlastní text Dohody je rozdělen do 8 částí a 50 článků.

Jednotlivé části Dohody obsahují:

Část I, články 1 a 2 se zabývají definicemi na co se Dohoda vztahuje, významovým výkladem pojmů a všeobecnými ustanoveními.

Část II, články 3 až 9 se týkají komerčních záležitostí. Stanovují použití pravidel GATT pro obchod, odstranění bariér volné soutěže na trzích. Značný prostor je věnován v článku 7 napomáhání transitu (přepravy) energetických materiálů a produktů a jeho nepřerušování v případě sporu, včetně postupu řešení transnitních sporů. Zakotven je i přístup k novým technologiím na komerčním základě, přístup k půjčkám, pojištění a zárukám s využitím mezinárodních finančních institucí.

Část III, články 10 až 17 jsou zaměřeny na rozvoj a ochranu investic. Záměrem bylo použít jednoznačně nediskriminační princip "národního zacházení" (National Treatment), zajišťující cizím investorům stejná práva jako domácím. Tento záměr se však nepodařilo prosadit. Důsledkem je rozdělení Dohody do dvou etap, přičemž v první etapě je ochrana a rozvoj investic opřena jen o dodržování mezinárodního práva. Současně však signatáři přijali závazek ukončit přípravu textu druhé etapy do 1.1.1998 tak, aby došlo k rozšíření režimu "Národního zacházení" i na ochranu a rozvoj investic. Dohoda nevylučuje na dobrovolném základě přijmout tento režim ještě dříve.

Je zde řešena i otázka neomezování v najímání klíčového personálu pro investice a poskytování kompenzací v případě ztrát v důsledku ozbrojených a občanských nepokojů na principu "Národního zacházení". Samostatný článek připouští vyvlastnění ve veřejném zájmu a na základě zákona při poskytnutí příslušného finančního odškodnění ve volně směnitelné měně. Garantován smluvními stranami je volný transfer plateb do a ze země. Za určitých podmínek, kdy organizace je kontrolována nebo řízena nesmluvní stranou nebo přijímající zemí s touto stranou nemá navázány diplomatické styky atd., si přijímající smluvní strany vyhrazují právo odepřít takové organizaci zacházení podle výhod Dohody.

Část IV, články 18 až 25 obsahují smíšená ustanovení. Důležité je ustanovení o uznání suverenity a svrchovaných práv státu nad energetickými zdroji. Stát také stanovuje pravidla pro bezpečnost a ochranu životního prostředí a příslušné daně a finanční přínosy, které z použití ložisek plynou. Zakotvena je i snaha a spolupráce smluvních stran při ekonomicky efektivní ochraně životního prostředí. Důležitým prvkem spolupráce je i transparentnost všech zákonů, předpisů, regulačních omezení, standardů a soudních rozhodnutí. Ustanovení Dohody nebrání žádné smluvní straně v uplatňování jakýchkoliv opatření pro ochranu života nebo zdraví lidí, fauny, flory za podmínek všeobecného nebo lokálního omezení dodávek vzniklého z důvodů mimo rozsah působnosti smluvní strany. Je zde i důležitý článek o dodržování Dohody rovněž regionálními úřady a vládami.

Část V, články 26 až 28 jsou zaměřeny na řešení sporů mezi smluvní stranou a investorem nebo smluvními stranami. Základním principem vyřešení sporů je smír, nicméně se smluvní strany v případě sporu s investorem zavazují podřídit se bezpodmínečně mezinárodní arbitráži a urovnání sporů s využitím v Dohodě uvedených mezinárodních institucí, resp. jejich arbitrážních pravidel (ICSID Convention, UNCITRAL atd.) event. arbitrážních tribunálů. V případě sporů mezi smluvními stranami nejprve nastupuje cesta urovnání diplomatickou cestou a v případě neurovnání v rozumné době nastupuje cesta tříčlenného ad hoc tribunálu. Tento princip se však nepoužije, když jde čistě o spor v použití GATT dle článku 4 nebo článku 29. K rozhodnutí, zda jde o spor tohoto druhu, může být ustaven arbitř.

Část VI, články 29 až 32 se zabývají přechodnými ustanoveními. Závažné je opatření v oblasti obchodu, pokud jedna ze smluvních stran není členem GATT. V takovém případě se obchod bude řídit, jakoby se jednalo o člena GATT (příloha G k Dohodě obsahuje články GATT neaplikovatelné), což je jedno z nejpodstatnějších ustanovení Dohody. Určité odlišnosti do r. 1999 jsou přípustné pro obchod mezi bývalými státy SSSR. Článek 32 vyúsťuje v přílohu "T" k Dohodě, kde jsou zapsány výjimky smluvních stran s přechodnou ekonomikou z podmínek tržního prostředí, přípustné však jen u některých článků. Výjimky nesmějí trvat déle než do 1.7.2001.

Část VII, články 33 až 37 pojednávají o principech sestavování "Protokolů a Deklarací" k podrobnějšímu sledování principů EECH, o právech a povinnostech Konference o EECH, v níž bude mít každá smluvní strana jednoho zástupce, o činnosti stálého sekretariátu po podepsání Dohody a principech hlasování a financování činnosti.

Část VIII, články 38 až 50 jsou běžnými v každé dohodě tohoto rozsahu. Zabývají se podpisem, ratifikací, vstupem v platnost, novelizací, vypovězením, uložením Dohody atd.

Přílohy (Annexy), na něž se text Dohody často odvolává obsahují:

Annex EM definuje, na které Energetické materiály a produkty se Dohoda vztahuje.

Annex NI uvádí, na které Energetické materiály a produkty se nevztahuje definice Ekonomické činnosti v energetickém sektoru.

Annex TRM obsahuje s "Obchodem spojená investiční opatření" a datum jejich zrušení.

Annex N je seznamem smluvních stran požadujících, aby pod pojem Tranzit byla zahrnována nejméně tři oddělená území.

Annex VC je seznamem smluvních stran, které dobrovolně přijaly závazek podle článku 10.3.

Annex ID představující podle článku 26 seznam smluvních stran, které nedovolují, aby v pozdějším stadiu byl stejný spor investorem předložen také k mezinárodní arbitráži.

Annex IA je obdobně seznamem smluvních stran, které nedovolují, aby spor týkající se poslední věty článku 10.1 byl předložen mezinárodní arbitráži.

Annex P obsahuje postup při subnárodních sporech.

Annex G uvádí neaplikovaná ustanovení GATT a připojených dokumentů.

Annex TFU definuje podmínky pro obchod mezi zeměmi bývalého SSSR.

Annex D obsahuje ustanovení o urovnávání obchodních sporů.

Annex B uvádí vzorec pro rozdělení nákladů na EECH mezi státy.

Annex PA je seznamem signatářů, jež neakceptují prozatímní uplatňování Dohody podle článku 45.3.b.

Annex T obsahuje přechodné výjimky smluvních stran.

3. Zdůvodnění navrhované Dohody a souvisejících dokumentů

Dohoda se vztahuje na všechny druhy průmyslově užívaných paliv a elektrickou energii zahrnutých pod pojem "Energetické materiály a produkty" (příloha EM). Dále se vztahuje na veškeré ekonomické aktivity s těmito "Energetickými materiály a produkty" spojenými, jako průzkum, těžba, rafinace, výroba, skladování, doprava, přeprava, rozvod, obchod, marketing, prodej a veškeré investice s touto činností spojené včetně centralizovaných dodávek tepla. V našem pojetí uvedeného názvosloví lze říci, že pokrývá odvětví elektroenergetiky, teplárenství, plynárenství, uhelného hornictví a ropného průmyslu s určitými výjimkami. Dohoda má přispět k vytvoření celosvětového trhu s palivy a energií. V tomto směru je jedinečnou mnohostrannou sektorovou dohodou.

Dohoda má zabezpečit právní základ pro dlouhodobou spolupráci i řešení sporů mezi státy a jejich podnikatelskými subjekty v uvedených oblastech. Je založena na principech obsažených v Evropské energetické chartě při respektování úmluv OSN a ES k ochraně životního prostředí, Všeobecné dohody o obchodu a clech známé pod zkratkou GATT a Dohody o nešíření jaderných zbraní. Respektuje rovněž existující dvoustranné a vícestranné mezistátní dohody pro tuto oblast.

Z uvedeného obsahu Dohody je zřejmý její potenciální přínos pro ekonomiku a energetiku signatářských zemí, její soulad s celkovou politicko-hospodářskou orientací ČR na tržní prostředí, na použití podmínek GATT pro obchod, na vstup do EU a mezi členské země OECD.

4. Rozbor Dohodou přejímaných závazků a reálnosti jejich plnění

Podpisem a ratifikací Dohody vstoupí ČR do smluvních vztahů se 49 státy světa a ES, jakožto regionálním hospodářským integračním společenstvím, pokud bude ratifikována všemi státy a společenstvím, které ji podepsaly. Jejich seznam je uveden v úvodu této zprávy.

Rozsah Dohodou přijímaných závazků je značný. Jejich podstatu tvoří:

- a) Opětné uznání státní suverenity a svrchovaných práv nad energetickými zdroji s ohledem na pravidla mezinárodních zákonů.
 - b) Zahraniční investor může vybudovat na našem území a na tuzemské energetické bázi energetická díla i díla související s jejich provozem (např. přenosové systémy). Může však zde vybudovat energetické dílo i na bázi primárního zdroje dovezeného (např. plynu, jaderného paliva). Prakticky ovšem tyto možnosti budou značně omezeny např. regulací čerpání tuzemských zdrojů, regulací ochrany životního prostředí vč. využití vodních toků, bezpečnostními předpisy, stanovisky stavebních úřadů, udělováním licencí apod. ČR se zavazuje k tomu poskytnout zacházení ne méně příznivé, než vyžaduje mezinárodní právo.
 - c) Má být zajištěn tranzit energetických materiálů pro třetí země, na principu národního zacházení, bez rozlišení původu a vlastnictví tranzitovaných produktů. Má být doporučeno (ne tedy závazně) modernizovat i rozšiřovat tranzitní cesty (dopravní infrastruktury) a nebránit zřizování nových tranzitních kapacit.
- Pro ČR to znamená poskytnout pro tranzit elektřiny a plynu existující tranzitní zařízení. Jako povinné lze chápat poskytnutí tranzitu ve výši trvale volných tranzitních výkonů, resp. po dobu, po kterou jsou pro vlastní potřebu nevyužity, kdežto není povinnost zajišťovat tranzit rozšiřováním (výstavbou, rekonstrukcí) tranzitních kapacit. Nemělo by ale být bráněno zahraničnímu investoru v rozšíření tranzitní sítě na jeho náklady. Tranzit elektřiny a plynu lze považovat za výhodný a měl by být efektivně využíván.
- d) V souvislosti s účastí zahraničních investorů na rozvoji a provozu naší energetiky je nutno zajistit s tím související platby a volnost jejich převodu ve volně směnitelných měnách, a to jak původního kapitálu, tak i výnosů plateb dle Dohody vč. amortizace jistin a úroků z půjček, výnosů z likvidace děl apod. To jsou podmínky, které jsou většinou již dnes možné podle paragrafu 13, odst. 1 devizového zákona a dále podpořeny dvoustrannými dohodami o podpoře a vzájemné ochraně investic.
 - e) Prostřednictvím Protokolu o úsporách energie, ke kterému se ČR podpisem připojila, má být zajišťována energetická efektivnost v oblasti užití energie, tj. snižování energetické náročnosti naší ekonomiky. Sem lze zahrnout nejen podporu racionalizace spotřeby paliv a energie včetně podpory samotnými výrobci a dodavateli, ale i efektivní řešení rozvoje energetických systémů v porovnání s efekty racionalizace. V této oblasti jsme zatím na nízké úrovni a bude nutné usměrnit a podpořit její řešení. Základem má být připravovaný zákon o hospodaření s energií.
 - f) Vyžaduje se podpora tržně orientované tvorby cen během celého energetického cyklu s plnějším zvážením ekologických nákladů a výhod. V ČR se systém tvorby cen paliv a energie odpovídající tržním podmínkám teprve tvoří. Z politických a sociálních důvodů půjde o dlouhodobější proces, který ale ve směru podpory tržních podmínek zásadně probíhá.

- g) Požaduje se ochrana (zahraničních) investic, spravedlivé a slušné zacházení s nimi, kompenzace ztrát na principu "národního zacházení" v případě mimořádných událostí, možnost zaměstnávat klíčový personál podle volby investora, za předpokladu, že osoba má povolení ke vstupu a práci. Určitou komplikaci v tomto směru může vyvolat paragraf 19, odstavec 3 zákona č.1/1991 Sb., o zaměstnanosti podle kterého povolení k práci udělí příslušný územní orgán práce, pokud nelze na volné pracovní

místo přijmout našeho státního občana.

Lze říci, že v ČR jsou tyto požadavky v rozsahu závazků předloženého textu Dohody již plněny. Dobrovolný přístup na zacházení označované pro investice jako "národní režim", které bude závazným až v Doplňkové dohodě, vláda ČR zatím nepřijala.

h) Transparentnost zákonů, předpisů, soudních rozhodnutí a administrativních nařízení, které jsou předmětem Dohody, s možností seznámit se s nimi.

i) Vyžaduje se vyvinout úsilí nezvyšovat celní tarify na dovoz a vývoz "energetických materiálů a produktů".

Vcelku lze konstatovat, že neexistují závažnější problémy, které by aplikaci Dohody v energetickém sektoru ČR činily konfliktními.

5. Porovnání českého právního řádu se závazky vyplývajícími z Dohody

Pro aplikovatelnost Dohody jsou důležitá ustanovení ve všech základních předpisech o tom, že zákon ČR se použije, jen pokud mezinárodní smlouva, která je pro ČR závazná a byla uveřejněna ve Sbírce zákonů, neobsahuje odlišnou úpravu. Takové ustanovení obsahuje např. obchodní zákoník (§ 756), devizový zákon (§ 47), celní zákon (§ 318), zákon o správě daní a poplatků (§ 96), živnostenský zákon (§ 73) atd. Ratifikací Dohody a vyhlášením ve Sbírce zákonů dojde k situaci předvídané v paragrafech uvedených zákonů, t.j., že právní poměry upravované některými články Dohody, které neřeší problematiku zcela shodně jako právní předpisy ČR, budou přímo aplikovatelnými z Dohody. Soudíme, že tyto články Dohody věcně nemění řešení obsažená v zákonech ČR. Proto dotčené zákony ČR budou nadále aplikovatelnými, byť při jejich aplikaci bude nutné přihlížet ke znění Dohody.

Výjimku z tohoto konstatování tvoří

a) článek 13 Dohody, o vyvlastňování. Jeho obsah jde za rámec platné právní úpravy v ČR podle § 25 Obchodního zákoníku, v těchto zásadách

- doplňuje ustanovení, že vyvlastnění nesmí být diskriminační, což výslovně Obchodní zákoník neuvádí,

- hodnota vyvlastňovaného majetku se stanovuje podle hodnoty před vyvlastněním nebo před tím, než se hrozící vyvlastnění stane známým. Podle Obchodního zákoníku se hodnota vyvlastňovaného majetku stanovuje podle hodnoty v době vyvlastnění,

- na přání investora může být hodnota vyjádřena ve volně směnitelné měně i s vyplacením úroků za dobu mezi datem vyvlastnění a provedením platby. Obchodní zákoník zaručuje volnou převoditelnost do zahraničí v cizí měně.

b) článek 17 o postoupení odškodňujících straně veškerých práv a nároků. Vzhledem k určité investici jde za rámec např. Obchodního zákoníku (§21), který pro podnikání na území ČR stanovuje podmínky jako umístění podniku (obchodní společnosti) nebo jeho organizační složky na území ČR, zapsání do obchodního rejstříku, u odpovědné osoby oprávněné jednat jménem zahraniční fyzické osoby musí být doklad o povolení pobytu v ČR atd.

V ostatních případech, kdy otázka není přesně v Dohodě upravena, nebo kdy náš zákon neobsahuje ustanovení o přednosti mezinárodní úpravy, by se mohlo dostat znění zákona do rozporu s Dohodou nebo minimálně do nesouladu s ní. Analýza ukázala, že k takové situaci nedochází a pokud ano, ČR využila možnosti zapsat zjištěný nesoulad do příloh Dohody. Zápisy ČR se vyskytují v přílohách T, ID, PA, ve zprávě podle článku 10.9 a jsou nebo budou v příloze TRM.

Dále bude nutné po ratifikaci Dohody při novelizacích různých předpisů nebo vzniku zákonů nových tuto problematiku zohledňovat (např. při přípravě a projednávání nového atomového zákona, nového stavebního zákona, nového živnostenského zákona, zákona o sdružování v komorách, horního zákona, zákona o hospodaření s energií a dalších).

6. ZÁVĚR

V předkládací zprávě Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR je návrh na vyslovení souhlasu s Dohodou k energetické chartě. Jedná se o mnohostrannou sektorovou Dohodu vztahující se na všechna energetická odvětví a ekonomické aktivity s těmito odvětvími spojené.

Dle článku 49 Ústavy České republiky se Dohoda sjednává jako tzv. prezidentská smlouva, podléhající souhlasu Parlamentu ČR a ratifikaci prezidentem republiky.

Ratifikací Dohody a jejím vstupem v platnost nejsou vyvolány žádné bezprostřední změny legislativních předpisů ČR. Dohoda nezasahuje do sjednaných dvoustranných obchodních smluv, dvoustranných dohod o ochraně investic a dvoustranných dohod o zabránění dvojího zdaňování s dalšími smluvními stranami Dohody. Provádění Dohody nebude vyžadovat dodatečné výdaje ze státního rozpočtu. V usnesení je proto navrženo, aby Parlament vyslovil s Dohodou souhlas.

V Praze dne 10. května 1995

Předseda vlády

Seznam signatářů Dohody k energetické chartě k datu uzavření pro podpis dne 16.6.1995

Země	Datum podpisu	Jméno podpisujícího	Funkce
Albánie	17.12.1994	B.Napravishta	Prezident Národního energetického výboru

Arménie	17.12.1994	M. Shismanian	Ministr paliv a energetiky
Austrálie	17.12.1994	I. Forsyth	Asistent ministra zahraničních věcí a obchodu
Azerbajdžán	17.12.1994	S. Sadykhov	Místopředseda vlády
Belgie	17.12.1994	M. Wathelet	Místopředseda vlády a ministr spravedlnosti a hospodářství
Bělorusko	17.12.1994	V. Kokarev	Místopředseda vlády
Bosna a Hercegovina	14.6.1995	N. Hadzimusic	Ministr při EU v Belgii
Bulharsko	17.12.1994	L.Radoulov	Prezident Energetického výboru
Česká republika	8.6.1995	M. Burešová	Chargé dAffaires ČR v Lisabonu
Dánsko	17.12.1994	M. Isaksen	Velvyslanec v Portugalsku
Estonsko	17.12.1994	A. Niitenberg	Ministr hospodářsko energetického sektoru
Evropská společenství	17.12.1994	G. Rexrodt	Prezidium ES
		M. Oreja	Komisař ES
Finsko	17.12.1994	S. Kaanainen	Ministr obchodu a průmyslu
Francie	17.12.1994	A. Granier	Velvyslanec v Portugalsku
Gruzie	17.12.1994	J. Bachiashvili	Předseda Státního výboru pro zahraniční hospodářské vztahy
Holandsko	17.12.1994	H. Wijers	Ministr hospodářství
Chorvatsko	17.12.1994	N. Vidosevic	Ministr hospodářství
Island	17.12.1994	S. Bjorgvinsson	Ministr průmyslu a obchodu
Irsko	17.12.1994	E. Ryan	Velvyslanec v Portugalsku
Itálie	17.12.1994	V. Gnutti	Ministr průmyslu a obchodu
Japonsko	16.6.1995	K. Ichioka	Velvyslanec v Portugalsku
Kazachstán	17.12.1994	V. Karmakov	Ministr energetiky a uhelného průmyslu
Kyrgistán	17.12.1994	D. Tuleberdiev	Prezident energetické holdingové společnosti
Kypr	17.12.1994	A. Louca	Stálý sekretář ministerstva obchodu, průmyslu a turismu
Lichtenštejnsko	17.12.1994	H. Buechel	Vedoucí z ministerstva hospodářství
Litva	17.12.1994	J. Ozolins	Ministr energetiky
Lotyšsko	5.4.1995	A. Stasiukynas	Ministr energetiky

Lucembursko	17.12.1994	R. Goebbels	Ministr energetiky
Maďarsko	27.2.1995	A. Gulyas	Velvyslanec v Portugalsku
Malta	17.12.1994	A. Zammit	Sekretář pro vodu a energii ministerstva pro životní prostředí
Moldava	17.12.1994	V. Cunev	Místopředseda vlády
Německo	17.12.1994	G. Rexrodt	Federální ministr hospodářství
		W. Neuer	Velvyslanec v Portugalsku
Norsko	16.6.1995	H. Freihow	Velvyslanec v Portugalsku
Polsko	17.12.1994	H. Gabrys	Sekretář ministerstva průmyslu a obchodu
Portugalsko	17.12.1994	L. Amaral	Ministr průmyslu a energetiky
Rakousko	17.12.1994	R. Hladík	Náměstek generálního ředitele federálního ministerstva hospodářství
Rumunsko	17.12.1994	D. Popescu	Ministr průmyslu
Ruská federace	17.12.1994	O. Davydov	Místopředseda vlády
Řecko	17.12.1994	A. Mantelis	Generální sekretář ministerstva průmyslu, energetiky a technologie
Slovensko	17.12.1994	P. Zsoldos	Velvyslanec v Portugalsku
Slovinsko	17.12.1994	B. Sovic	Státní sekretář pro energetiku
Španělsko	17.12.1994	J.M. Eguiagaray	Ministr průmyslu a energetiky
Švédsko	17.12.1994	K. Asp-Johnson	Velvyslanec v Portugalsku
Švýcarsko	17.12.1994	J.P. Dealmuraz	Federální kancléř ministerstva hospodářství
Tadžikistán	17.12.1994	B. Sirojev	President státní společnosti "Barki Tojik"
Turecko	17.12.1994	V. Atasov	Ministr energetiky a přírodních zdrojů
Turkmenistán	14.6.1995	S. Nouryev	Ministr energetiky a průmyslu
Ukrajina	17.12.1994	A. Dyuba	Místopředseda vlády
Spojené království	17.12.1994	C. Wardle	Sekretář pro průmysl a energetiku
Uzbekistán	5.4.1995	A. Faizullaev	Chargé d'Affaires v Belgii

ZÁVĚREČNÝ AKT KONFERENCE K EVROPSKÉ ENERGETICKÉ CHARTĚ.

I. Závěrečné plenární zasedání Konference k Evropské energetické chartě se konalo v Lisabonu ve dnech 16.-17. prosince 1994. Konference se účastnili představitelé Albánie, Arménie, Austrálie, Rakouska, Azerbajdžánu, Belgie, Běloruska, Bulharska, Kanady, Chorvatska, Kypru, České republiky, Dánska, Estonska, Evropských Unii, Finska, Francie, Gruzie, Německa, Řecka, Maďarska, Islandu, Irska, Itálie, Japonska, Kazachstánu, Kirgizie, Lotyšska, Lichtenštejska, Litvy, Lucemburska, Malty, Moldávie, Nizozemí, Norska, Polska, Portugalska, Rumunska, Ruské federace, Slovenska, Slovinska, Španělska, Švédska, Švýcarska, Tádžikistánu, Turecka, Turkménie, Ukrajiny, Velké Británie, Spojených států amerických a Uzbekistánu (dále jen "představitelé"). Dále se Konference účastnili pozvaní pozorovatelé z některých dalších zemí a z mezinárodních organizací.

SITUACE

II. V průběhu zasedání Evropské rady v Dublinu v červnu 1990 uvedl ministerský předseda Nizozemí, že by hospodářskému oživení ve východní Evropě a Svazu sovětských socialistických republik mohla napomoci spolupráce v odvětví energetiky. Rada tento návrh uvítala a vyzvala Komisi Evropských společenství k prozkoumání nejvhodnějšího způsobu realizace takové spolupráce. V únoru 1991 předložila Komise zásady Evropské energetické charty.

Po projednání návrhu komise v Radě Evropských společenství vyzvalo Evropské společenství ostatní země západní Evropy a dále země východní Evropy, Svazu sovětských socialistických republik a mimoevropské země Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) k účasti na konferenci, která se konala v Bruselu v červenci 1991; na této konferenci se měla otevřít jednání o Evropské energetické chartě. Na Konferenci o Evropské energetické chartě byla přizvána i řada dalších zemí a mezinárodních organizací se statutem pozorovatelů.

Jednání o Evropské energetické chartě byla dokončena v r. 1991 a Charta byla přijata podepsáním Závěrečného dokumentu konference, která se konala v Haagu ve dnech 16.-17. prosince 1991. Všechny subjekty uvedené zde v odst. I (nikoli pozorovatelé) se tehdy nebo později staly signatáři Charty.

Signatáři Evropské energetické charty se zavázali:

- prosazovat cíle a zásady Charty a co nejdříve realizovat a rozšířit vzájemnou spolupráci; k tomu v dobré víře dojednat Základní dohodu a Protokoly.

V tomto duchu se na Konferenci k Evropské energetické chartě začalo jednat o Základní dohodě, která byla později nazvána Dohodou k energetické chartě, s cílem podpořit průmyslovou spolupráci mezi Východem a Západem, jež by se opírala o právní záruky vytvořené pro oblast investic, tranzitu a obchodu. Na Konferenci byla zároveň započata jednání o Protokolech k problematice energetické efektivnosti, jaderné bezpečnosti a dále k problematice uhlovodíků; jednání k poslední jmenované tématice však byla později přerušena, a to do doby, než budou završena jednání o Dohodě k energetické chartě.

Jednání o Dohodě k energetické chartě a Protokolu o energetických úsporách a souvisejících ekologických hlediscích byla úspěšně dokončena v r. 1994.

DOHODA K ENERGETICKÉ CHARTĚ

III. Výsledkem jednání Konference o energetické chartě bylo přijetí textu Dohody k energetické chartě (dále jen "Dohoda"), která je uvedena v dodatku 1 a přijetí Rozhodnutí k této Dohodě, která jsou uvedena v dodatku 2; dále bylo dohodnuto, že Dohoda bude otevřena k podpisu v období od 17. prosince 1994 do 16. června 1995 a bude k tomuto účelu v uvedeném období k dispozici v Lisabonu.

UJEDNÁNÍ

IV. Podepsáním Závěrečného aktu vyjádřili představitelé svůj souhlas s následujícími ujednáními k Dohodě:

1. Celkově k Dohodě

(a) Představitelé zdůrazňují, že ustanovení Dohody byla přijata s ohledem na specifický charakter Dohody, jejímž cílem je vytvoření právního rámce k podpoře dlouhodobé spolupráce v dané konkrétní oblasti - tato ustanovení proto nemohou být chápána jako precedens v kontextu dalších mezinárodních jednání.

(b) Ustanovení Dohody:

(i) nezavazují žádnou smluvní stranu zavést povinný přístup třetím stranám,

(ii) ani nebrání používání tarifních systémů, v nichž se v rámci určité konkrétní kategorie odběratelů účtují odběratelům v různých místech stejné ceny.

(c) Kde existují odchylky od statutu nejvyšších výhod, nesmí k těmto odchylkám patřit opatření nemající všeobecnou platnost a být specifická pro investora nebo skupinu investorů.

2. K článku 1(5)

(a) Rozumí se, že tato Dohoda neposkytuje žádná práva k jiným hospodářským činnostem než k hospodářským činnostem v energetickém sektoru.

(b) K hospodářským činnostem v energetickém sektoru patří např.:

(i) vyhledávání a průzkum ložisek a těžba, např. ropy, plynu, uhlí a uranu;

(ii) výstavba a provoz zařízení na výrobu energie, včetně zařízení na využití větru a jiných obnovitelných zdrojů energie;

(iii) pozemní doprava, distribuce, skladování a dodávání energetických surovin a produktů, např. prostřednictvím přenosových a rozvodných soustav, potrubí nebo vyčleněných kolejových tratí a dále výstavba zařízení pro tyto účely, včetně budování ropovodů, plynovodů a potrubí na uhelný kal;

(iv) odvoz a odstraňování odpadů ze zařízení majících vztah k energetice, jako jsou elektrárny, včetně radioaktivních odpadů z jaderných elektráren;

(v) vyřazování a demontáž zařízení majících vztah k energetice, včetně ropných těžebních zařízení, ropných rafinérií a elektráren;

(vi) odbyt a prodej energetických surovin a produktů a obchodování s těmito produkty, např. maloobchodní prodej benzínu;

(vii) výzkumná, poradenská, plánovací, manažerská a projekční činnost v souvislosti s uvedenými aktivitami, včetně těch činností, které jsou zaměřeny na zvyšování energetické efektivnosti.

3. K článku 1(6)

V zájmu jasnějšího přehledu o tom, zda určitou investicí spadající do oblasti jedné ze smluvních stran přímo či nepřímo kontroluje a řídí kterákoli jiná smluvní strana, platí

zásada, že se musí jednat o skutečnou (faktickou) kontrolu a řízení, což se prokazuje přezkoumáním konkrétních okolností každého jednotlivého případu. Při každém takovém přezkoumávání by měly být vzaty v úvahu všechny významné faktory, a to:

- (a) investorův finanční podíl včetně akciové účasti na investici;
- (b) investorovy předpoklady k uplatňování podstatného vlivu na řízení a provozování dané investice a
- (c) investorovy předpoklady k uplatňování podstatného vlivu na volbu členů představenstva nebo jakéhokoli jiného řídicího orgánu.

Existují-li pochybnosti, zda investor přímo či nepřímo kontroluje a řídí určitou investici, musí existenci takové kontroly a řízení prokazovat investor, který si tuto kontrolu a řízení nárokuje.

4.K článku 1(8)

V souladu s australskou politikou zahraničních investic se realizace nového projektu těžby nebo zpracování surovin v zemi, na kterémžto projektu se nejméně 10 miliony australských dolarů podílí zahraniční subjekt, považuje za novou investici, a to i tehdy, provozuje-li již tento zahraniční subjekt v Austrálii podobnou činnost.

5.K článku 1(12)

Představitelé uznávají nutnost přiměřené a efektivní ochrany práv na duševní vlastnictví podle nejvyšších mezinárodně uznávaných norem.

6.K článku 5(1)

Souhlas představitelů s ustanoveními článku 5 nelze vykládat tak, že by jím představitelé zaujímali jakýkoli postoj k otázce, zda a do jaké míry jsou ustanovení "Dohody o investičních opatřeních souvisejících s obchodem" ("Agreement on Trade-related Investment Measures"), tvořící dodatek k Závěrečnému aktu Uruguajského kola obchodních jednání, implicitně obsažena v článcích III a XI Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT).

7.K článku 6

(a) Protisoutěžní jednání, jehož se dopouští jeden subjekt nebo více subjektů ve vzájemné dohodě, o kterémžto jednání se zmiňuje článek 6(2), si každá smluvní strana definuje sama v souladu se svými zákony. K protisoutěžnímu jednání je možno počítat i přetěžování (nadměrné využívání) zdrojů.

(b) "Prosazování" nebo "prosazuje" znamená, že smluvní strana činí podle svých zákonů o hospodářské soutěži příslušné kroky formou vyšetřování, soudního řízení nebo správního řízení jakož i formou jakéhokoli rozhodnutí nebo zákonného ustanovení ve věci udělení či prodloužení příslušných oprávnění.

8.K článku 7(4)

Vhodná legislativa by měla zahrnovat ustanovení o ochraně životního prostředí, o využití půdy, o bezpečnosti nebo o technických normách.

9.K článkům 9, a 10 a k části V

Smluvní strany mají programy, podle nichž jsou z veřejných zdrojů zajišťovány úvěry, granty, záruky nebo pojištění s cílem podpořit zahraniční obchod a investice; tyto programy však nemají vazbu na investiční a návazné aktivity zahraničních investorů z jiných smluvních stran v oblasti spravované danou smluvní stranou. Zde se mohou projevit omezení z hlediska možností účasti v takových programech.

10.K článku 10(4)

Dodatkovou Dohodou budou upraveny podmínky pro aplikaci postupu, popisovaného v článku 10(3). Tyto podmínky budou mezi jiným zahrnovat ustanovení týkající se prodeje či jiného způsobu převedení státního majetku na jiné subjekty (privatizace), event. podmínky demontáže monopolů (demonopolizace).

11.K článkům 10(4) a 29(6)

Smluvní strany mohou posoudit jakoukoli spojitost mezi ustanoveními článku 10(4) a článku 29(6).

12.K článku 14(5)

Vyžaduje se, aby smluvní strana, která uzavře smlouvu, o níž se pojednává v článku 14(5), ujistila, že podmínky takové smlouvy nejsou v rozporu se závazky dané smluvní strany podle článků Dohody o Mezinárodním měnovém fondu.

13.K článku 19(1)(i)

Je na každé smluvní straně, aby rozhodla, do jaké míry by hodnocení a monitorování dopadů na životní prostředí měly být předmětem zákonných požadavků a aby zároveň rozhodla o úřadech, které by byly kompetentní přijímat rozhodnutí v souvislosti s těmito požadavky, a o vhodných postupech, které bude třeba dodržet.

14.K článkům 22 a 23

Pokud jde o obchod s energetickými materiály a produkty řízeným podle článku 29, který uvádí ustanovení příslušná k případům, na které se vztahují články 22 a 23.

15.K článku 24

Výjimky obsažené v GATTu a souvisejících listinách platí mezi jednotlivými smluvními stranami, které jsou členy GATTu, jak se uznává v článku 4. S ohledem na obchod v

oboru energetických materiálů a produktů, který se řídí článkem 29, tento článek konkretizuje příslušná ustanovení k případům, na které se vztahuje článek 24.

16. K článku 26(2)(a)

Článek 26(2)(a) nesmí být interpretován tak, že vyžaduje, aby smluvní strana začlenila Část III této Dohody do svých domácích zákonů.

17. K článkům 26 a 27

Odvolávka na smluvní závazky podle Dohody v předposlední větě článku 10(1) nezahrnuje rozhodnutí, přijatá mezinárodními organizacemi, i když jsou právně závazná, nebo dohody, které vstoupily v platnost před 1. lednem 1970.

18. K článku 29(2)(a)

(a) Kde ustanovení GATT 1947 nebo ustanovení v souvisejících listinách, o nichž se hovoří v tomto odstavci, umožňují společný postup účastnických stran GATT, tam se jedná o to, že Konference k Energetické chartě takový postup převezme.

(b) Formulace "aplikován(y) 1. března 1994 a v souvislosti s energetickými materiály a produkty uplatňován(y) mezi účastnickými stranami GATT navzájem" ("applied on 1 March 1994 and practised with regard to Energy Materials and Products, by parties to the GATT among themselves") není míněna tak, že by se vztahovala i na případy, kdy některá účastnická strana GATT uplatnila článek XXXV GATT, na kterémžto základě taková účastnická strana ve vztahu k jiné účastnické straně GATT neaplikuje GATT jako celek, nicméně ve vztahu k takové jiné účastnické straně jednostranně de facto uplatňuje alespoň některé z ustanovení GATT.

19. K článku 33

Prozatímní konference k Energetické chartě by měla k co nejbližšímu datu rozhodnout, jak nejlépe naplnit cíl Hlavy III (Title III) Evropské energetické charty, totiž aby byly dojednány protokoly pro oblasti spolupráce, uvedené ve zmínění Hlavě III Charty.

20. K článku 34

(a) Prozatímní Generální tajemník by měl okamžitě vstoupit v kontakt s ostatními mezinárodními orgány a zjistit podmínky, za nichž by ostatní mezinárodní organizace byly ochotny převzít úkoly vyplývající z Dohody a z Charty. Prozatímní Generální tajemník by mohl prozatímní konferenci k Energetické chartě podat v této věci zprávu na zasedání, které má být podle článku 45(4) svoláno do 180 dnů po datu, od něhož bude Dohoda otevřena k podpisu.

(b) Konference k Chartě by měla před začátkem finančního roku přijmout roční rozpočet .

21. K článku 34(3)(m)

K technickým změnám v dodatcích může např. patřit pořízení seznamů nesignatářů nebo seznamů signatářů, kteří osvědčili svůj záměr neratifikovat, nebo přidané části k dodatku N a VC. Sekretariát by jednotlivé změny měl v patřičnou dobu navrhnout Konferenci k Chartě.

22. K dodatku TFU(1)

(a) Jestliže některé z účastnických stran dohody zmiňované v odstavci (1) nepodepíší Dohodu nebo k ní nepřistoupí v době, v níž mělo být učiněno oznámení o takové dohodě, mohou takové oznámení jejich jménem učinit účastnické strany, které Dohodu již podepsaly nebo k ní přistoupily.

(b) Všeobecně se nepředpokládá, že by bylo třeba oznamovat dohody čistě komerční povahy, protože z takových dohod by neměla vyvstávat otázka respektování článku 29(2)(a), a to ani tehdy, uzavrou-li takovou dohodu státní orgány. Konference k Chartě by však pro účely dodatku TFU mohla objasnit, u kterých typů dohod zmiňovaných v článku 29(2)(b) se podle tohoto dodatku vyžaduje oznámení a u kterých dohod se oznámení nevyžaduje.